

Lasten oikeuksien toteutuminen terveydenhuollossa

Heikki Lukkarinen

Ylilääkäri, tulosryhmäjohtaja

Tyks lasten ja nuorten klinikka

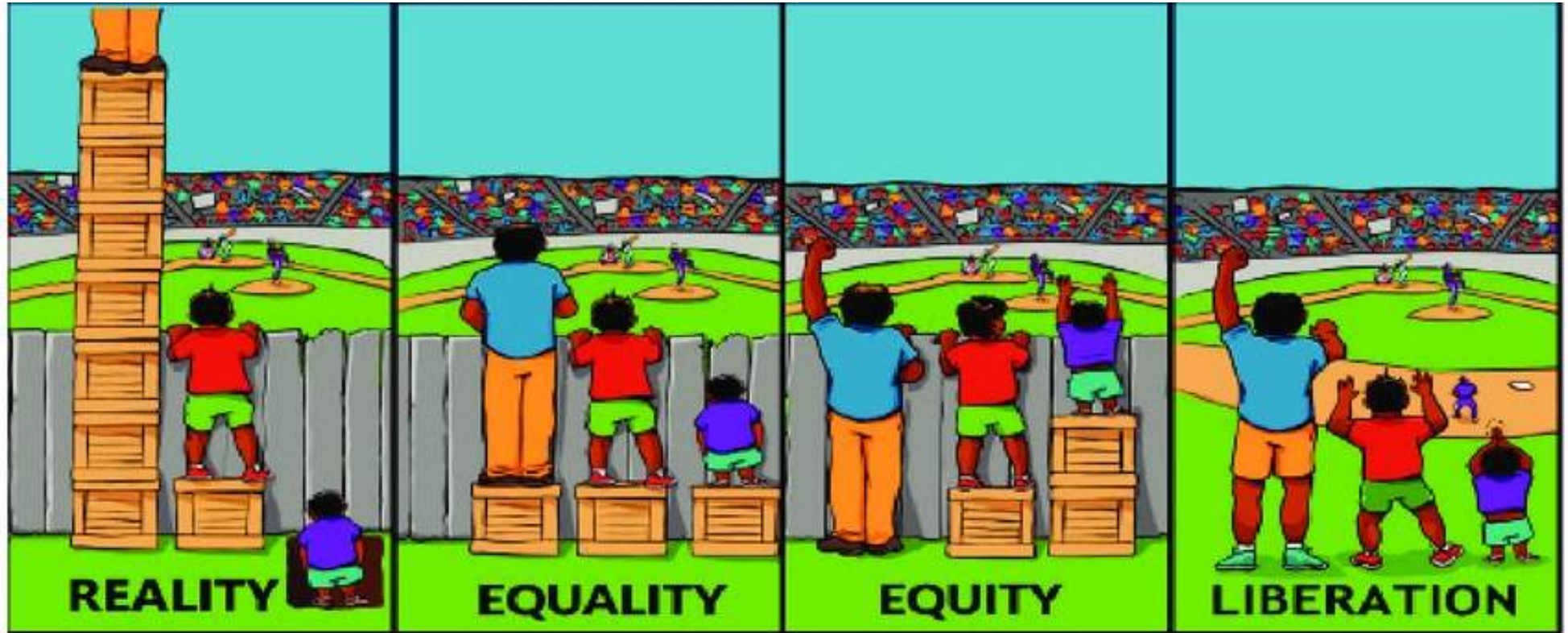
Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Mitä ymmärretään lapsen oikeuksilla terveydenhuollossa?

- YK:n lasten oikeuksien sopimus pohjana myös terveydenhuollossa -> Lapsen oikeuksista sairaalassa on tehty yhteiset Nobab-standardit, joita pyritään noudattamaan kaikissa Suomen yliopistosairaaloissa.
- Perhekeskeinen hoito ja ikätasojen huomioiminen hoitoympäristöissä ovat keskeisiä elementtejä
- **Yleisenä tavoitteena yhdenvertaiset ja tasapuoliset palvelut sosioekonomisesta taustasta riippumatta kaikille**

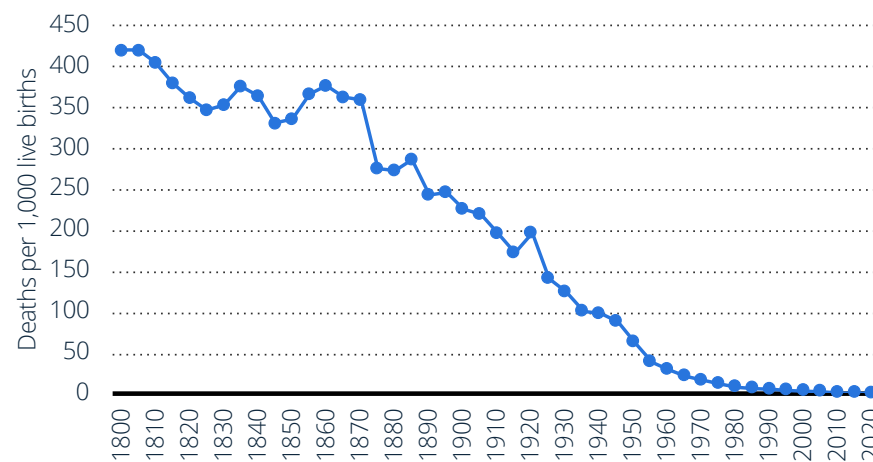
Lasten
sairaanhoido
on Suomessa
maailman
kärkeä

Akuutti lymfaattinen leukemia

ICCC3 group: Ia, Country: Finland (N = 1920)

Characteristic	5-year survival (95% CI)	10-year survival (95% CI)
1980—1989	73% (69%, 78%)	68% (64%, 73%)
1990—1999	81% (78%, 85%)	79% (75%, 83%)
2000—2009	87% (84%, 90%)	85% (81%, 88%)
2010—2019	95% (93%, 97%)	94% (91%, 96%)

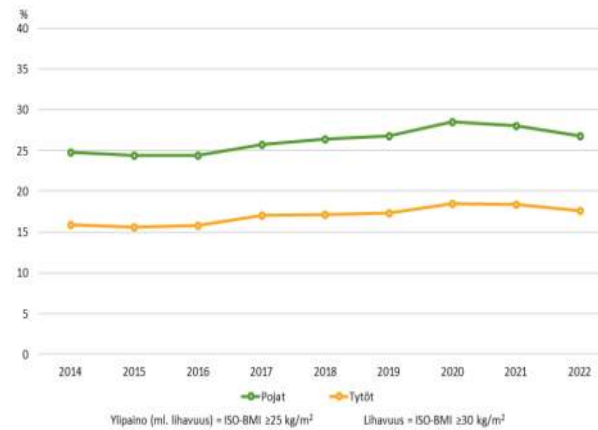
Lapsikuolleisuus, vastasyntyneet

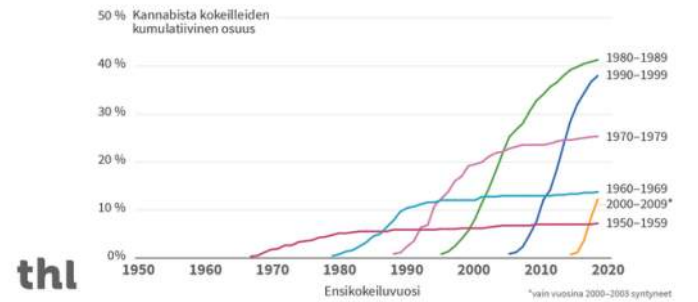
Source(s): UN DESA; Gapminder; [JD_1041844](#)

Mutta lasten
terveys ei ole
menossa
oikeaan
suuntaan...

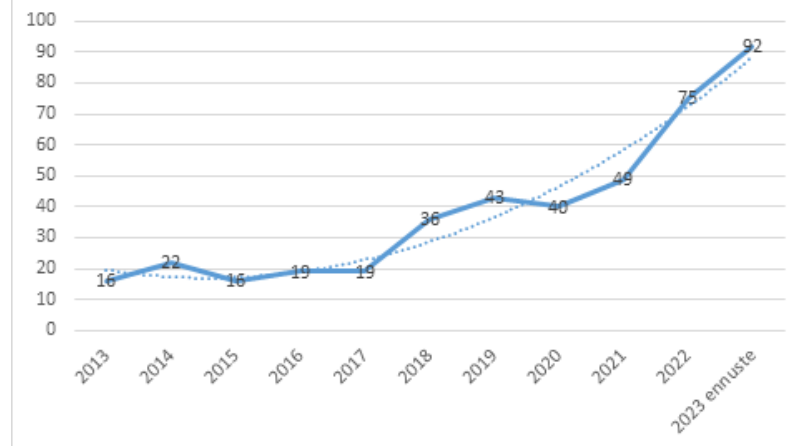
Lasten ylipainon yleisyys, THL FinLapset

Kannabiksen ensikokeilujen ajoittuminen syntymäkohorteittain

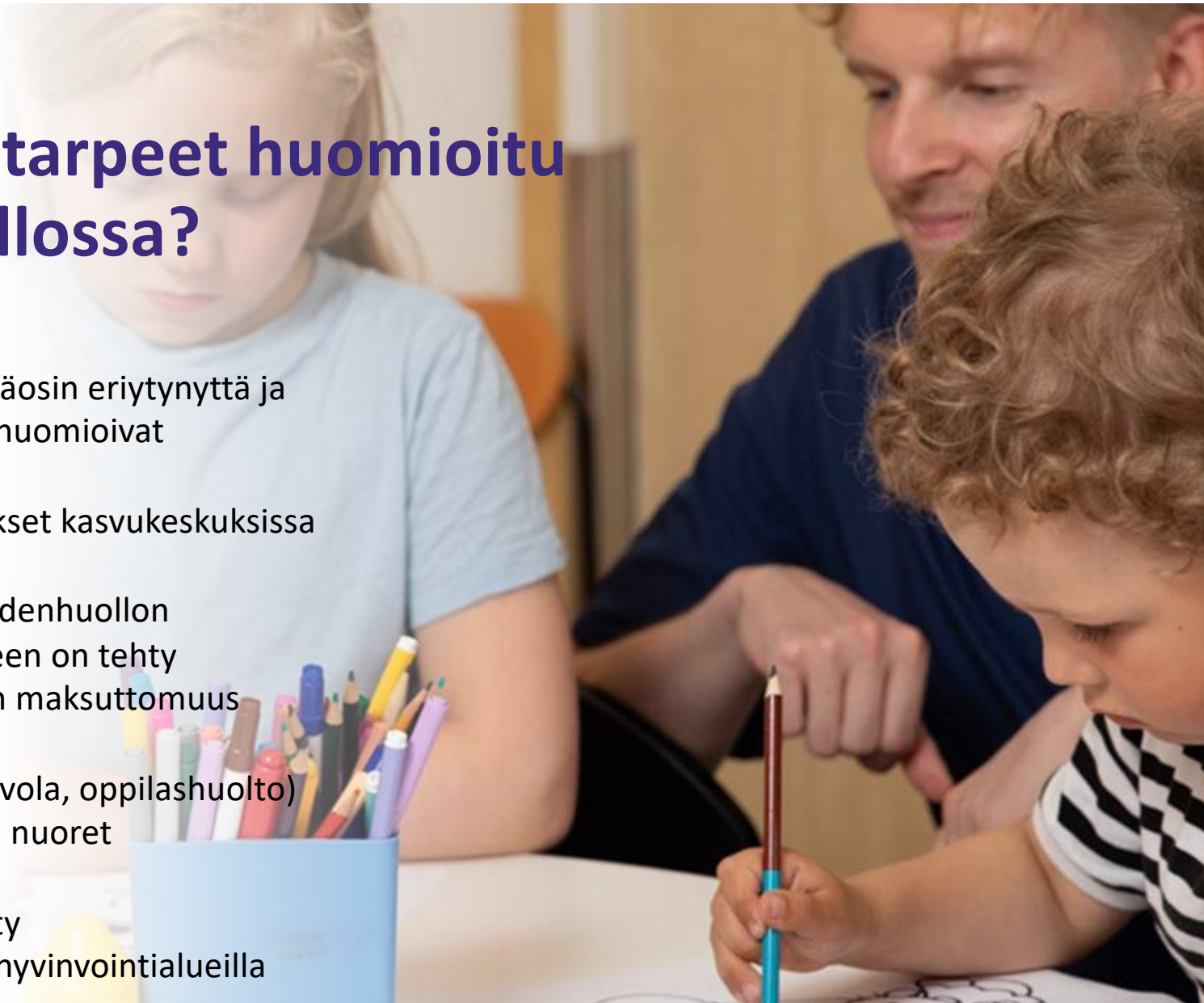
Lääkeainemyrkytysten kehitys (itsemurhayritykset), Lasten ja nuorten klinikka

Ovatko lasten tarpeet huomioitu terveydenhuollossa?

HYVÄÄ

- Lasten sairaanhoito on pääosin eriytynyttä ja lapsille on luotu ikätasoa huomioivat hoitoympäristöt
 - Esim. lasten päivystykset kasvukeskuksissa
- Parannuksia lasten terveydenhuollon palveluiden maksullisuuteen on tehty
 - Polikliinisten käyntien maksuttomuus
- Universaalit palvelut (neuvola, oppilashuolto) tavoittavat kaikki lapset ja nuoret
- Lasten palveluita on pyritty uudelleenorganisoimaan hyvinvointialueilla

Ovatko lasten tarpeet huomioitu terveydenhuollossa?

Haasteita

- **Lapsien huomioiminen budjetoinnissa on aktiivisesti keskustelussa, mutta näkykö todellisuudessa?**
- **Terveydenhuoltoa ohjaava regulaatio ei aina huomioi lapsen etua**
 - Tiedonsaantioikeudet
 - Vanhemman vs. lapsen oikeudet
 - Korvattavuusjärjestelmät
 - Lääkeindikaatiot
- **Lasten ja nuorten palvelut eivät ole kansallisesti yhdenvertaisia**
 - Alueelliset painotus- ja saatavuuserot

Erityiskysymyksiä - harvinaistaudit

- Suurin osa perinnöllisistä harvinaistaudeista alkaa lapsuusiässä
- Kun puhumme harvinaissairauksista ja hoidon priorisoinnista, puhumme sairaiden lasten hoidon laittamisesta tärkeysjärjestykseen

Erityiskysymyksiä - lääkkeet

- Suurin osa lasten lääkekäytöstä on off label-käyttöä
 - Laaja-alaista tutkimustietoa tarvitaan
- Vanhempien varallisuus vaikuttaa lääkkeiden hankintaan – useissa pitkäaikaissairausryhmissä lääkehoidon toteutumisessa on haasteita liittyen perheen sosioekonomiseen statukseen

Erityiskysymyksiä – nuorten mielenterveys

- Panostukset yksinomaan korjaaviin palveluihin eivät tule muuttamaan nykykehitystä, mutta ne ovat tärkeitä
- Olemassa olevat resurssit organisoitava uudelleen etupainotteisiksi ja ehkäiseviksi
- Oppimisympäristöjen keskeinen rooli lasten ja nuorten kehityksessä
 - Riittävät resurssit
 - Positiivinen diskriminaatio
- Perheiden tuki
 - Harrastusten ja koulun integraatio – sosioekonomisten erojen tasoittaminen

Miten voimme parantaa lasten oikeuksien toteutumista terveydenhuollossa?

Regulaatio

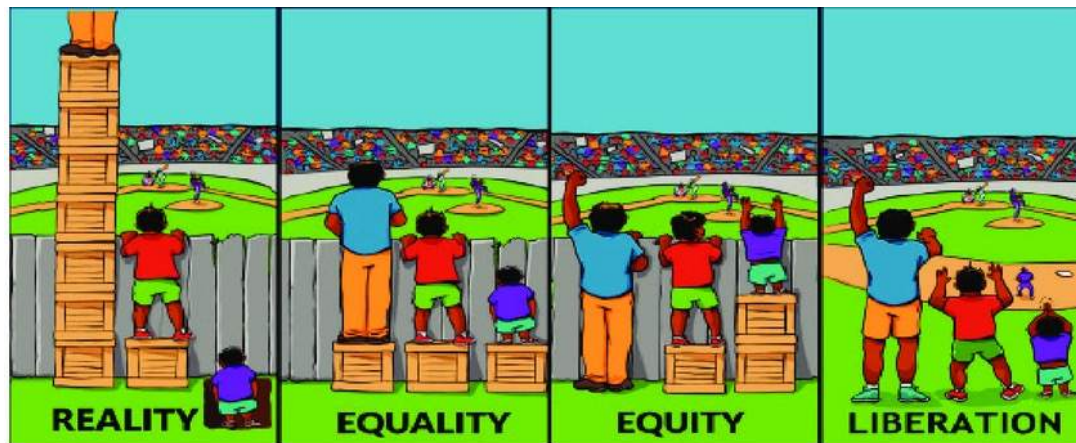
- Lainsäädännön kehittäminen
- Korvausjärjestelmän tarkastelu (esim. lääkkeet)

Palvelujärjestelmän kehittäminen

- Hoidon alueellista tasa-arvoa parannettava
- Vanhojen rakenteiden uudistus välttämätön hyvinvointialueilla

Sairaalan sisäisten prosessien kehittäminen

- Sairausryhmien välisen tasa-arvon parantaminen
- Osaamisen ja jatkuvuuden turvaaminen

POTILAS- JA ASIAKASTURVALLISUUS JA LAATU LASTEN JA NUORTEN
ERIKOISSAIRAANHOIDOSSA -KEHITTÄMISHANKE 2021-2026

V. 2021 käynnistettiin hankekokonaisuus, joka kokoaa alleen Tyksin Lasten ja nuorten klinikassa (Varha) tehtävän potilas- ja asiakasturvallisuuden ja laadun tutkimus- ja kehittämistyön.

